దారిన పోయే దానయ్య

— ఎం.ఎస్. ప్రకాశరావు, Matawan, NJ

పెనంమీద పెసరట్టు కాస్తా నల్లగా మాడిపోయింది. శాంత అది గమనించలేదు. అసలు ఏదీ కూడా గమనించే స్థితిలో లేదామె. నిజానికామె మనస్సెక్కడో వుంది.

'అమ్మా! పెసరట్టు మాడిపోతోంది', అని పదేళ్ళ కొడుకు ప్రశాంత్ కేక వేశాడు. వాడు నెమ్మదిగానే హెచ్చరిక చేశాడు. అయితే, ఆ సమయంలో శాంత వున్న పరిస్థితికి అది గావుకేకలా వినిపించింది, ఒక్కసారి వులిక్కి పడిందామె.

'ఏమిటా గావు కేకలు, నెమ్మదిగా చెప్పి ఏడవలేవూ?' అని విసుక్కుంటూ, పెనాన్ని గేస్ మీద నుంచి దింపేసి, 'ఈ రోజుకి బ్రేక్‌ఫాస్టు సిరియల్స్ తిని వెళ్ళండి బాబూ, నన్ను చంపక' చీర కొంగుతో చేతులు తుడుచుకుంటూ లివింగ్ రూములో సోఫాలో కూలబడింది. అది వుదయం ఎనిమిది గంటల సమయం. భర్త, పిల్లలూ ఆఫీసులకి, స్కూళ్ళకి వెళ్ళే హడావిడి సమయం. గృహిణులు అష్టావధానం చేసే అత్యవసర పరిస్థితి, అంటే ఎమర్జన్సీ సమయం. సిరియల్స్‌ని బ్రేక్‌ఫాస్టుగా తిని వెళ్ళడం అమెరికాలో ఆనవాయితే. అయితే డాక్టరు ఎ.ఆర్.వడియాల, ఉరఫ్ అప్పలరాజు వడియాల ఇంట్లో మాత్రం అటువంటి సాంప్రదాయం రాలేదు, అమెరికాకి వచ్చి రెండు దశాబ్దాలు దాటినా. 'సిరియల్సా? యాక్కు. అవంటే నాకు డోకు' అంటాడు అప్పల రాజు. అమెరికాలోనే పుట్టి పెరుగుతున్న వాళ్ళ పిల్లలిద్దరూ, పదేళ్ళ ప్రశాంత్, పదునాలుగేళ్ళ ప్రమీల తండ్రికి వంత పాడతారు. కాని అది వాళ్ళ తప్పు కాదు. మన దేశానికి మన సాంప్రదాయానికి పిల్లలెక్కడ దూరమయిపోతారోనని శాంత, అప్పలరాజు వీళ్ళకి రోజూ తమ చిన్ననాటి రుచులు అభి రుచులు మొదలయిన వాటి గురించి వల్లె వేస్తూనే వుంటారు. శాంత ఉత్తమ గృహిణి. వంటలలో దిట్ట. పేరుకు తగ్గట్టు సహనమెక్కువ. అందుచేత అలసట అనుకోకుండా రోజు ఇడ్లీ, దోశ, పెసరట్టు వగయిరాలని బ్రేక్‌ఫాస్టుకి చేస్తూ వుంటుంది. దాంతో డోకులన్నా, యాక్కులన్నా అప్పల రాజు ఆటలు సాగాయి.

ఆవకాయ, అల్లప్పచ్చడి ప్లేటులో వేసుకుని పెసరట్లు కాసుకుని కూర్చున్న అప్పలరాజుకి, శాంత సిరియల్స్ తినండనే సరికి వేదన పఠనం మధ్యలో బూతు మాటలు వినిపించినట్లు వళ్ళంతా తేళ్ళూ జర్రెలూ పాకేయి. అతనికి శాంత వరసేం నచ్చలేదు.

'అయినా ఏమిటి నీ సమస్య? వారం రోజుల్నించి చూస్తున్నా, ఇదే వరస?' అని విసుక్కున్నాడు.

'అవునండి, పాపం ఆ ముసలాయన అప్పుడే పది రోజులయింది. ఇటు రావడం లేదు. రోజూ సాయంకాలం అయిదయే సరికి ఠంచన్‌గా గతి తప్పని గడియారం లాగ మన సైడ్ వాక్ మీద నడుస్తూ వెళ్ళేవాడు. పాపం! ఏ జబ్బు పడ్డాడో, ఏమయ్యాడో' అంది శాంత బాధగా.

'ఛీ, ఛీ, ఎవడో దారిన పోయే దానయ్య గాడి కోసం మా ప్రాణాలు తీసేస్తున్నావు!' అంటూ కోపంగా లేచాడు. ఈ లోపున కూతురు తండ్రి కోసం రెండు పెసరట్లని తనే వేసి తీసుకుని వచ్చింది.

'వెధవ పెసరట్లు నాకేమి వద్దు. వాటి కోసం మొహం వాచితేను. వాటిని తీసుకెళ్ళి మీ అమ్మను తినమను.' దూకూడుగా వెళ్ళిపోయాడు అప్పల రాజు. తరవాత పిల్లలిద్దరూ తల్లికి బై బై చెప్పేసి స్కూళ్ళకి వెళ్ళిపోయారు.

ఇంట్లో అంతా నిశ్శబ్దం ఆవరించింది. భర్త వదిలేసిన పెసరట్లు తనని వెక్కిరిస్తున్నాయనిపించింది శాంతకి. భర్త మాటలలో నిజముందనిపించింది. ఆ ముసలాయన నిజానికి దారిన పోయే దానయ్యే. ఆయనెవరో తనకి తెలియదు. మూడు నెలల క్రితం మొదటి సారి చూసిందాయన్ని. రోజులాగ సాయంకాలం అయిదు గంటలకి పిల్లలకోసం ఎదురు చూస్తూ బయట కిటికీ దగ్గర నించుంది. వాళ్ళది తెలుగు పరిభాషలో లంకంత కొంప. ఆరు బెడ్ రూములూ, నాలుగు బాత్ రూములూ వున్నాయి (వీళ్ళా యింటిని కొనడానికి ముఖ్య కారణం అన్ని బాత్‌రూములు వుండడమేనని అప్పల రాజు అప్పుడప్పుడు జోక్ చేస్తూ వుంటాడు.) వీటికి తోడు క్రింద బేస్‌మెంటు. ఇంటి వెనుక అడివంత ఖాళీ స్థలం. దాంట్లో వో స్విమ్మింగ్ పూలు. స్విమ్మింగ్ పూల్‌ని వూరికే స్టేటస్ సింబలుగా వుంచుకున్నారు. దాన్నెవరూ వాడరు. అప్పలరాజయితే నిక్కరేసుకోడానికే చచ్చే సిగ్గు పడతాడు. ఇంక స్విమ్మింగేం చేస్తాడు? పిల్లలు కూడా అలానే తయారయారు. ఇంటి ముందు పచ్చని లానే. దాన్నంటుకుని నల్ల త్రాచులాగ నిగనిగలాడుతూ మెలికలు తిరుగుతూ పోయే చక్కని రోడ్డునంటి, తమ లాన్ గుండా పోయే చక్కని రోడ్డు. ఆ రోడ్డునంటి, తమ లాన్‌గుండా పోయే సిమెంట్ సైడ్‌వాక్.

పిల్లలిప్పిడిప్పుడే పెద్దవాళ్ళవుతున్నారు. అమెరికాలో అంతా బాగానే వుంది కాని, పిల్లల్ని విచ్చలవిడిగా వదిలేయడం శాంతకి నచ్చలేదు. కూతురెలా తయారవుతుందోనని వొకవైపు బెంగ. 'ఆడపిల్లంటే గుండెల మీద కుంపటి' అంటూండేది వాళ్ళ మామ్మ. శాంతకి పదహారేళ్ళ వయస్సు వచ్చిన దగ్గర నుండి పెళ్ళి చేయమని గొడవ చేసేదావిడ. తండ్రి మాత్రం అదుగో, ఇదుగోనంటూ తలాయించి, శాంతకి ఇరవైయ్యేళ్ళు నిండాక, అమెరికాలో పి.హెచ్.డి. చేస్తున్న అప్పలరాజుకిచ్చి చేశాడు. అతని విద్యార్థి దశలోనే తమూ అమెరికా వచ్చింది. చదువవగానే దేశం వెళ్ళిపోదామనుకున్నారు. పోనీ రెండు, మూడేళ్ళిక్కడ ఉద్యోగం చేసి, నాలుగు రాళ్ళు వెనక వేసికుని అప్పుడు వెడితే బాగుంటుందేమోననుకున్నారు. ఇంకో రెండేళ్ళలో దేశం వెళ్ళిపోవాలనుకుంటూనే ఇరవై ఏళ్ళు అమెరికోలో గడిపేశారు. వాళ్ళు చదువు కాగానే ఎప్పుడయితే తిరిగి రాలేదో అప్పుడే అన్నాడు శాంత మేనమామ. 'గోవిందా గోవింద. ఇంకో ఆలఅ' అన్నాడు. అంటే 'ఆణి ముత్యం అమెరికాకి అతుక్కు పోయింది' అని విడమర్చి చెప్పాడు. శాంత కూడా మొదట్లో చిన్న చిన్న వుద్యోగాలు చేసేది. కాని పిల్లలు పుట్టాక మానేసింది. తన ప్రాణాలన్నీ వాళ్ళమీదే పెట్టుకుని కూర్చుంది. పుట్టింటిలో పూజా పునస్కారాలు చేసే అలవాటు లేకపోయినా ఇక్కడికి వచ్చి తను పూజలు మొదలు పెట్టింది శాంత 'కోరి భజింతును గోవిందుని మది' అని భజనలూ, పాటలూ పాడితే, అప్పలరాజు 'కోరి భజింతునూ గోంగూర పచ్చడి' అంటూ మొత్తానికి పిల్లలకి అభిరుచులు, రుచులూ కూడా స్వదేశ సాంప్రదాయాలకి సమీపంలో వుండేలా చూసుకున్నారు. తమాషా ఏమిటంటే అప్పలరాజు దేశంలో వున్నప్పుడేప్పుడూ ఆవకాయలూ, గోంగూరలూ ముట్టుకునే వాడు కాదు. 'అయ్యబాబోయ్, కారం చచ్చినా ముట్టుకోన'ని చాలా గొప్పగా చెప్పుకునే వాడు. పిల్లలు స్కూళ్ళనుండి వచ్చే సమయానికి శాంత కాలుగాలిన పిల్లిలాగ కిటికీలోంచి అలా బయటకి చూస్తూ గిరగిర తిరుగుతూ వుంటుంది.

ఆవిధంగా ఒకనాడు కనిపించాడా ముసలాయన, సైడ్ వాక్ మీద నడుస్తూ. తరవాత రోజూ చూసేది అదే సమయానికి. 'దేశీ లాగున్నాడే' అన్నారు పిల్లలు. ఆయన సన్నంగా నిటారుగా మంచి హుందాగా వున్నాడు. పచ్చని మేని ఛాయ, నెరసి పోయి పత్తయిన జుట్టు. ఆయన్ని చూసినప్పుడల్లా తండ్రి గుర్తు వచ్చేవాడు. ఈయనకి ఇంచుమించు తన తండ్రి వయస్సే వుంటుంది. తండ్రి కూడా ఇలాగే పచ్చగా సన్నగా వుంటాడు. ఎటొచ్చి తండ్రిది బట్టతల, స్వగ్రామంలో వొంటరిగా చేతులు కాల్చుకుంటూ తిన్ననాడు తింటూ లేనినాడు ఇన్ని మంచినీళ్ళు తాగి కాలక్షేపం చేస్తున్నాడు. శాంత అన్న రామ్మూర్తి వున్నాడు దేశంలోనే. అయితే ఎక్కడో నాగాలేండ్‌లో ఏదో చిన్న వుద్యోగం చేస్తున్నాడు. అవసరం వచ్చి స్వగ్రామం రావాలంటే ప్రయాణానికే మూడు రోజులు పడుతుంది. తండ్రి అక్కడ అసలుండలేడు. రెండేళ్ళ క్రితం శాంత ఇండియా వెళ్ళినప్పుడు తండ్రిని నిలేసింది, ఎంతకాలమిలా

వొంటరిగా అవస్థ పడుతుంటావని 'ఏముందే? ఇది వచ్చే కాలమా, పోయే కాలమా? ఎప్పుడో ఇలా వాగుతూ, నవ్వుతూ టపా కట్టేస్తాను' అని నవ్వాడు. ఇప్పటికీ అలా జోకులు వేస్తూనే వుంటాడు. ఏది సీరియస్‌గా తీసుకోడు. శాంతకి తండ్రి దగ్గర బాగా చనువు. అందుచేత 'ఆ టపా కట్టేదేదో లక్షణంగా కట్టచ్చుగా, మా దగ్గరుంటే?' తండ్రి, కూతుళ్ళిద్దరూ వొకరికొకరు అర్థం చేసుకుని నవ్వేశారు. అయితే ఆ సమయంలో అక్కడ నరసింహం తాత కూడా వున్నాడెందుకో ' ఏమిటా వాగుడు? పెద్ద వాళ్ళతో అలాగేనా మాటలాడేది?' అని తనని చీవాట్లు పెట్టాడు.

ఆయనని తన బంధుకోటిలో పిన్నలు, పెద్దలు అందరూ నరసింహం తాత అనే పిలుస్తారు. ఆయన భార్యని రాములు పిన్ని అంటారు. అసలు చుట్టరికమేమిటో తెలియదు. కాని నరసింహం తాత చాలా గడుసువాడని పేరు. ఆయనకి అయిదుగురు కొడుకులు, ఇద్దరు కూతుళ్ళూను. పెద్ద పిల్లలందరికీ పెద్ద చదువులే చెప్పించాడు. అయితే ఆఖరివాడు శంకరాన్ని మాత్రం హైస్కూలు చదువుతో ఆపించేసి, వూళ్ళో భూములును చూసుకోడీనికి వుంచేశాడు. శంకరం మొదట్లో మొత్తుకున్నాడు తనూ పై చదువులు చదివి పట్నానికి పోతానని. నరసింహం తాత ససేమిరా అన్నాడు. ఇప్పుడు నరసింహం తాత, రాములు పిన్ని, శంకరం కుటుంబం అంత పల్లెటూరిలోనే వుంటున్నారు. మిగతా పిల్లలు విదేశాలలో కొందరూ, దేశం నలుమూలలా మరి కొందరూ చెదిరిపోయారు. 'శంకరాన్నిక్కడ కట్టి పడేశాను కాబట్టి సరి పోయింది. లేకపోతే మా పనీ ఆ గోపాలంగాడి బ్రతుకయిపోయేది.' అంటాడాయన.

గోపాలమంటే శాంత తండ్రికి రెండో, మూడో వేళ్ళు విడిచిన తమ్ముడు. ఆయనకీ ముగ్గురు కొడుకులు, ఇద్దరు కాతుళ్ళు. గవర్నమెంట్‌లో పని చేశాడు. వొంటి చేయి జీతమే అవడంతో ఎక్కువ డబ్బేం చేసుకోలేదు. కూతుళ్ళకి బాగా డబ్బు ఖర్చు పెట్టి పెద్ద సంబంధాలు చేశాడు. కొడుకులు పెద్ద చదువులు లేకపోయినా చిన్న ఉద్యోగాలు చేసికుంటూ వాళ్ళ బ్రతుకులు వాళ్ళు బ్రతుకుతున్నారు. గోపాలం రిటైరయిన తరువాత తనూ, భార్యా ఎక్కడ వుండాలి అనే సమస్య వచ్చింది. 'నీ దగ్గరంటే నీ దగ్గర' అంటూ కొడుకులు ఒకళ్ళకొకళ్ళు చూపించుకునేవారు. పైగా స్వగ్రామంలో వున్న స్వంత ఇల్లు కాస్తా అమ్మించేసి హైదరాబాదులో ముగ్గురూ మూడు అపార్టుమెంటులు కొనుక్కున్నారు. 'మీకా ఇల్లెందుకు, ఇక్కడ మా దగ్గర వుండచ్చు కదా' అని చెప్పి తీరా అది అమ్మేశాక వాళ్ళు ప్లేటు ఫిరాయించారు. దాంతో వాళ్ళకి వుండడానికి ఇల్లు కూడా లేకుండా పోయింది. కూతుళ్ళిద్దరు వీళ్ళని తమ దగ్గర వుండమని పిలిచారు, కాని కూతురు ఇంట్లో వుండడం భారతీయ సాంప్రదాయం కాదు. నలుగురూ నవ్వుతారని గోపాలం భయం. ఈ బాధ పడలేక గోపాలం, భార్య హైదరాబాదు వూరు చివరున్న వృద్ధాశ్రమంలో జేరిపోయి అక్కడ తన పెన్‌షెన్‌తో కాలక్షేపం చేద్దామనుకున్నాడు. అంతవరకూ బాగానే వుంది. కాని అదే వూళ్ళో కొడుకులు వుంటూ వీళ్ళే దిక్కూ లేనట్లు వృద్ధాశ్రమంలో వుంటే కొడుకులికి నామోషీ అనిపించింది. దాంతో దెబ్బలాడి వాళ్ళని బయటకి తీసుకుని వచ్చేశారు కొడుకులు ముగ్గురూను. గోపాలం బ్రతుకు రెంటికి చెడ్డ రేవడయింది. 'మా దగ్గరవుంటే బాగానే వుంటుంది. అయితే మా దగ్గర వున్న దగ్గర నుండి అన్నిట్లోనూ వేలు పెడుతూ వుంటారు. దాంతో విసుగొస్తుంది' అంటూ కోడళ్ళు ముగ్గురూ శాంతతో మొర పెట్టుకున్నారు ఎక్కడో పెళ్ళిలో కలసి నప్పుడు.

ఇంతలో టెలిఫోను మ్రోగింది. శాంత హడావిడిగా తీసింది. అది కాస్తా జంక్ కాల్. ఫోను రపీమని పెట్టేసి టైమ్ చూసింది. పదయింది. మనసేం బాగా లేదు. తనకీ ఏమి తినాలనిపించలేదు. దాంతో వంట ప్రయత్నం చేయలేదు. పోనీ పిల్లల గదులయినా సర్దుదామని లేచి ప్రమీల గదిలోకి వెళ్ళింది. ఎదురుగుండా మైకెల్ జాక్సన్ పోస్టరు దెయ్యంలా కలబడింది. ఆ పోస్టరు చూస్తే బృహన్నల గుర్తుకొచ్చాడు తనకి. ఇంకో గోడమీద వాడెవడో, అమెరికన్ ఫుట్‌బాల్ ఆటగాడి పోస్టరు. ఘటోత్కచుడిలా వున్నాడు. ఇంకో చిన్న పోస్టరు తబలాని పేల్చేస్తూ జాకీరు హుస్సేనుది. 'అబ్బ! ఈ కాలం ఆడపిల్లలు!' అనుకుంది శాంత. గుండెమీద కుంపటి కొంచెం వేడిగా అనిపించింది. గది సర్దుతూవుంటే నేలమీద చిందరవందరగా పడివున్న ఆడియో కేసెట్లు కనబడ్డాయి. ఒక్కొక్కటీ తీసి చూసింది. అన్నీ పాప్ సంగీతం, రాక్ సంగీతం. వాటి మధ్యలో హఠాత్తుగా ఎం.ఎస్.సుబ్బలక్ష్మి శ్రీ విష్ణు సహస్రనామం కేసెట్ కనిపించింది. బాల మురళీ కృష్ణ అన్నమాచార్య కీర్తనలు, రామదాసు కీర్తనలు, చిట్టిబాబు వీణ, రవి శంకర్ సితార్‌లాంటివి డజను దాకా కనబడ్డాయి. 'ఇవన్నీ దీనికెక్కడనించి వచ్చాయబ్బా!' అని ఆశ్చర్య పోయింది. తాను కొని ఇవ్వ లేదు. ఎక్కడో ఫ్రెండ్స్ దగ్గర నుంచి తెచ్చుకుందన్నమాట. మన దేశం, ఆచారాలు, సంస్కృతిలాంటివి గురించి నోరు తెరుస్తేనే గంయ్ మంటోందీమధ్య ప్రమీల. అటువంటిది తనంతట తనే ఇవన్నీ పెట్టుకుని వింటోందంటే ఆశ్చర్యమే. గుండెమీద కుంపటి కొంచెం చల్లబడింది. నిజానికి పిల్లలిద్దరూ తమ బంధువుల గురించి, చిన్ననాటి ముచ్చట్లు గురించి చెబుతూవుంటే వుత్సాహంగా వింటూ వుండేవారు. కాని క్రిందటి సారి ఇండియా వెళ్ళి వచ్చాక పిల్లలిద్దరూ తాము చెప్పే మాటలు నమ్మడం మానేశారు.

క్రిందటి సారి దేశం వెళ్ళినప్పుడు దగ్గర బంధువులింట్లో పెళ్ళయింది. అందరి బంధువులనూ వొకేసారి చూడవచ్చని తామూ వెళ్ళారు. అప్పుడు ప్రమీలకి పన్నెండేళ్ళు. శాంత పట్టుబట్టి పట్టు పరికిణీ, వోణీ వేయించి, పెద్ద జడ, దానికి జడగంటలూ కట్టి, నుదుటను తిలకం దిద్ది అసలు తెలుగు పిల్లలా తీసుకెళ్ళింది. 'కుందనం బొమ్మలా వుంది. ఎవరయినా ఎగరేసుకుని పోగలరు!' అంది నవ్వుతూ అత్తగారు. మామగారయితే, అమెరికా అసభ్య, అశ్లీల అనాగరికపు వేష భాషలకి లోనుగాక తెలుగు దనం వుట్టిపడిపోతున్న మనమరాల్ని చూసి తబ్బిబ్బయిపోయి శాంతని అదే పనిగా పొగిడాడు.

'వాట్, వాట్! తస్సాదియ్యా, గంగిరెద్దులా ఆ వేషమేమిటి?' అన్నాడు ఎనిమిదేళ్ళ వెధవ ప్రశాంత్, తనూ ఏదో అనాలని.

'వీడికింత తెలుగు ఎక్కడినించి వచ్చిందే? మేమే గంగిరెద్దుని చూసి చాలా కకాలమయింద'ని నవ్వాడు తండ్రి.

'వాళ్ళ నాన్న, గోదావరి భాషంటూ అచ్చ తెలుగుతో పచ్చితిట్లని కూడా నేర్పేస్తూ వుంటారు.' అని నవ్వింది శాంత.

'వోయ్! వోయ్! మరీ కోతలు కోసేస్తున్నారండోయ్. ఆయ. నాకు శాంతాకారం నేర్పించిన వారెవరుటండీ' అంటూ శాంతాకారం భుజగశయనం అంటూ ఆ శ్లోకాన్ని గడగడ చదివేశాడా ఎనిమిదేళ్ళ కుర్ర సన్యాసి.

'ఆరి నీ కడుపుడుక! ఎన్ని విద్యలు నేర్చావురా!' అని అత్తగారు వాడిని అక్కున జేర్చుకుంది.

'కొన్ని సంవత్సరాలయాక అసలు సిసలు భారతీయతని చూడాలంటే మనం విదేశాలకి వెళ్ళవలసి వస్తుందేమో' నని జోకేడు పెళ్ళికొచ్చిన పెద్దమనిషొకాయన.

అంతవరకూ బాగానే వుంది. అయితే జరిగేదేమిటంటే. అక్కడ పెళ్ళిలో ఆడపిల్లలు, ముఖ్యంగా ప్రమీల వయస్సు పిల్లలెవరూ పరికిణీ వోణీలు వేసుకోలేదు. అంతా గౌన్లూ, స్కర్టులు, పాంట్లు వేసుకున్నారు. ఒకరిద్దరు గుజరాతీ వేషం వేశారు. చాలా మంది మెడదాకా జుట్టు కత్తిరించుకున్నవారే. పొడుగు జుట్టున్న వాళ్ళు విరబోసుకున్నారు. తనలాగ దిష్టి బొమ్మల్లా వచ్చిన వాళ్ళింకెవరూ లేరు. అందరూ తనని చూసి నవ్వుకుంటున్నారనిపించింది ప్రమీలకి. అమెరికా నించి వచ్చిందని తనతో రెండు మూడు ఇంగ్లీషులో మాటలాడి వాళ్ళు లోకల్ గాసిప్‌లో పడిపోయారు. తన్నెవరూ పట్టించుకోలేదు. ఏమయితేనేమి కిందటి సారి ఇండియా ట్రిప్పులో పిల్లలిద్దరూ మారిపోయారు. ఇంత కాలం అమ్మా నాన్నా అబద్ధాలు చెప్పి మభ్య పెట్టారని వాళ్ళ వూహ. దాంతో అక్కడ వున్న మిగతా రోజుల్లో ప్రశాంత్ కొంచెం తిక్కగానే ప్రవర్తించాడు. వాళ్ల మామ్మని 'మేమ్మగేర్‌రూ' అని, తాతగారిని 'టేటగేర్‌రూ' అని అమెరికన్ ఏక్సెంట్‌తో పిలవడం మెదలు పెట్టాడు, వీడి తిక్కని ఒక్కసారి కళ్ళారా చూసిన పక్కింటావిడ 'విదేశాలలో పెరిగే పిల్లలకి బొత్తిగా డిసిప్లెన్

నేర్పరు బాబూ'అంది. అది విన్న ప్రశాంత్ వెంటనే అందుకున్నాడు. 'గాడిద గుడ్డు. మీ సుబ్బిగాడు దొంగచాటుగా సిగరెట్టు కాలుస్తున్నాడు, బోడి డిసిప్లేన్' అని. సుబ్బిగాడంటే పక్కింటబ్బాయి, పద్నాలుగేళ్ళవాడు. అది తరవాత చాలా గొడవయింది. అమెరికా వచ్చిన వెంటనే ప్రమీల తన జుట్టుని కత్తిరించేసుకుని, పిచిగ్గూడులా తయారు చేయించుకుంది.

ఇంతలో టెలిఫోను మ్రోగింది. 'అబ్బబ్బ! ఈ జంక్ కాల్సు కాదు కాని చంపేస్తున్నాయి.' అనుకుంటూ విసుగ్గా ఫోను తీసి 'హలో' అంది కొంచెం ధూకుడుగా 'ఇంకా ఆ మూడ్‌లోనే వున్నావా?' అవతలనించి భర్త కంఠం. 'ఓకె టీజీ. ఈవాళ వంటగింట పెట్టుకోకు. ఎడిసన్‌లో కొత్త ఇండియన్ రెస్టారెంట్ ఓపెన్ చేశారుట. పెసరట్టులు ఇంట్రొడ్యూస్ చేశాడుట. చాలా బాగుందని విన్నాను. సాయంకాలం భోజనానికక్కడికి పోదాం.' అన్నాడు అప్పలరాజు.

' వద్దు వద్దు. నేను బాగానే వున్నాను. వంట చేసేస్తాను.' అని శాంత అంటున్నా వినిపించుకోకుండా ఫోను పెట్టేశాడు అప్పలరాజు. ఈ విషయంలో మాత్రం పిల్లలిద్దరూ తండ్రినే సపోర్టు చేరేస్తారని శాంతకి తెలుసు. ఏ దేశమేగినా ఎన్ని వేషాలేసినా అటు అన్నమాచార్యులు, త్యాగరాజు మీద, ఇటు ఆవకాయ, గోంగూర మీద అభిమానం వున్నంతకాలం మనవాళ్ళు తమ రూట్స్‌ని మరచిపోలేరని హాయిగా శ్వాస విడిచింది. 'అవునమ్మా, ఒకటి పరమాత్మకి సంబంధించినది. రెండవది జీవాత్మకి, అంటే ఆత్మారాముడికి సంబంధించినది. మన వాళ్ళలో తరతరాలుగా జీర్ణించుకు పోయిన సంస్కారానికది చిహ్నాలు' అన్నారు అత్తగారు తాను పిల్లల్ని గురించి ఆందోళన పడుతూ వుంటే. క్రిందటి సంవత్సరం పట్టుబట్టి తల్లితండ్రులనిద్దరిని అమెరికాకి రప్పించాడు అప్పలరాజు. వాళ్ళనెలాగయినా ఇక్కడ వుంచేయాలని చూశారు, కాని మామగారు వొప్పుకో లేదు. 'పనీ పాట లేకుండా మహా బోరుగా వుంటోందని' గొడవ చేశారు. 'అక్కడికి వెళ్ళి చేసే రాచకార్యాలేమున్నాయి?' అని అడిగేవాడు అప్పలరాజు. అక్కడ గుళ్ళూ గోపురాలూ, పురాణాలూ, హరి కథలూ బోలెడు కాలక్షేపమని తండ్రి అంటే అప్పలరాజు నమ్మేవాడు కాదు. ఎందుకంటే ఆయనకలాంటి అలవాట్లు లేవు. ఎటొచ్చీ ఎరుగున్న ముఖాలు కనబడుతూ వుంటాయి కబుర్లు చెప్పుకోడానికి. అదొక్కటే కాదు. అక్కడ ఆయన స్వతంత్రుడు. ఇల్లంతా తన ఆధిపత్యంలో వుంటుంది. ఇక్కడ కూడా అల్లాగే వుండు, ఎవరు వద్దన్నారని అడిగేవాడు అప్పలరాజు. ' రబ్బరు స్టాంపు ప్రెసిడెంటిలాగ వుండ మంటావా? వెధవది ముక్కుపొడుం కొనుక్కోవాలన్నా నువ్వో, శాంతో తీసికెళితే కాని కుదరదు.' అని వాదించేవాడాయన. ముక్కుపొడుం, చుట్ట. సిగరెట్‌లాంటి అలవాట్లేమీ నిజానికాయనకి లేవు. ఇక్కడ తనది పరాధీనం బ్రతుకు అని ఆయన బాధ. ఆరు నెలలెలాగో వుండి చివరకి దేశం వెళ్ళిపోయారు. ఇక్కడ వాళ్ళకేమాత్రం అస్వస్థతగా వున్నారని తెలిసినా ఇక్కడ వీళ్ళు గిలగిలలాడిపోతూ వుంటారు.

పాపం, ఆ ముసలాయన వాకింగ్ ఎందుకు రావడం లేదో శాంత ఆలోచనలు తిరిగి ఆ దారిన పోయే దానయ్య మీదకి పోయాయి. ఏమయినా అనారోగ్యం చేసిందేమో, హాస్పటల్ లో పడేసివుంటారు. ఆయన అదృష్టవంతుడు. జబ్బు పడితే చూసుకోడానికి కొడుకో, కూతురు ఇక్కడ వున్నారు. అక్కడ తన తండ్రినెవరు చూసుకుంటారు? అత్త, మామమల్నెవరు చూసుకుంటారు? అమాంతంగా తండ్రి మీద, అత్త మామలమీద అందరి మాద కోపం వచ్చేసింది శాంతకి. ' ఇక్కడుంటే తీరిపోదూ, అక్కడేం బావుకుంటున్నారు?' అని విసుక్కుంది. అయినా వాళ్ళేం చేస్తారూ? తరతరాలుగా వేళ్ళు పాతుకుని పోయిన చెట్లని కూకటి వేళ్ళతో పెగిలించి ఇంకో చోట నాటడం సాధ్యమవుతుందా? శాంత మనస్సంతా చికాకయిపోయింది. గట్టిగా అరవాలనిపించింది. తన దేశానికి వచ్చిన కొత్తలో వొంటరి తనం భరించలేక అలాగే అరవాలనిపించింది. శాంతకి భయమేసింది. ఇలా ఇంట్లో కూర్చుని మనస్సు పాడు చేసుకోవడంకంటే ఏదయినా మాల్‌కి పోయి తిరిగొస్తే తీరిపోతుందనుకుని కారు ఎక్కి వుడ్‌బ్రిడ్జ్‌మాల్ కేసి వెళ్ళింది శాంత.

సాయకాకాలం అందరూ ఎడిసన్‌కి వెడుతూంటే, కారులో చెప్పింది. 'ఈవాళ రామారావు గార్ని చూశాను.'అని.

'ఎవరా రామారావు? ఏమా కథ' అన్నాడు రామారావు క్వశ్చన్ మార్కు ముఖం పెట్టి.

'డి.డి. రామారావు' కొంటె నవ్వుతూ చెప్పింది శాంత.

'ఎవరీ డీడీడిక్కలాయన?'

'చెప్పుకొండి చూద్దాం'

'డీ? డీ? దారిన పోయే దానయ్య' అని సమస్యని పూరించాడు ఉత్సాహంగా ప్రశాంత్. వాడు చాలా చురుకయిన వాడు.

'మధ్యాహ్నం వుడ్‌బ్రిడ్జ్ మాల్‌లో కనబడ్డారు. వెంట కోడలూ, మనవడూ వున్నారు. ఆయన భార్యకి మాల్స్ చూడ్డం బోరుట. అంచేత రాలేదు. వాళ్ళు తెలుగు వాళ్ళే. ఎటొచ్చీ వాళ్ళింటి పేరు డీడీ కాదు. కందుకూరి. 'గడగడా వాళ్ళ పుట్టు పూర్వోత్తరాలన్నీ వల్లించింది. ఆయనకి ఇద్దరు కొడుకులు. ఇక్కడున్నతను పెద్దవాడు. రెండవ కొడుకు నార్వేలో వున్నాడు. కొత్తగా హోమ్‌డేల్‌లో ఇల్లు కొనుక్కుని వారం రోజుల క్రితం మారారు. ఆ ఇల్లు చాలా బాగుంది. మధ్యాహ్నం తనూ వాళ్ళింటికి వెళ్ళింది. ఇల్లు మారడంతో యీవైపుకి వాకింగ్ రావడం లేదు.

'అబ్బ! ఇన్ని సంగతులెలా తెలుసుకున్నావు బాబూ!' అని ఆశ్చర్య పోయాడు అప్పలరాజు.

వుడ్‌బ్రిడ్జ్‌లో ఆయన్ని చూడగానే ప్రాణం లేచి వచ్చింది తనకి. చొరవ తేసుకుని తనే పలకరించింది. తరువాత వారం రోజుల్నించి తను పడ్డ ఆరాటమంతా కూడా చెప్పేసింది. ఆయన, కోడలూ ఇద్దరూ కూడా శాంతని చూసి ఆశ్చర్యపోయారు. అమెరికాలో అపరిచిత వ్యక్తి కోసం అంత ఆరాటపడిన శాంత విశాల హృదయానికాయన తన్మయుడయిపోయి 'మా కూతురు లేని లోటు తీర్చావమ్మా' అని వాళ్ళింటికి తేసుకెళ్ళారు. ఇది విన్న అప్పలరాజు ఆశ్చర్యంతో

'అయితే ప్రొద్దుటి పెసరట్ల ప్రహసనం కూడా చెప్పావా?' అని అడిగాడు.

'ఆ చెప్పాను'అంది తాపీగా.

'మై గాడ్! మీ ఆడవాళ్ళు నోటికి పూర్వాపరాలు తెలియవు.' కోపంగా తనెక్కడున్నాడో నన్నమాట మరచి కారుకి సడెన్ బ్రేక్ వేశాడు. గార్డెన్ స్టేట్ పార్క్‌వే మీద అలా సడెన్ బ్రేక్ వేయడమంటే ప్రాణాలమీదకి తెచ్చుకున్నట్లే. వీళ్ళ అదృష్టం బాగుండి వీళ్ళ వెనుక కారాయన కూడా తాపీగా వస్తున్నాడు. మెళుకువగా లేన్ మార్చి ఏక్సిడెంట్ తప్పించి, అప్పలరాజు నెత్తిన ఇన్ని అక్షింతలు వేసి వెళ్ళాడు.

'అమ్మా నువ్వు కాసేపు మాట్లాడకు. మై గాడ్ తిన్నగా మన్ని గాడ్ దగ్గరకి తీసుకెళ్ళగలరు నాన్న' అని కోపంగా అరిచేడు, భయపడిపోయిన ప్రశాంత్.

'ఆడదానికి చిన్నప్పుడు పితృ దండన, తరవాత భర్త దండన, చివరికి పుత్ర దండన అంటూ వుంటారు మీ మామ్మ. నాకు మొదటి రెండూ లేవుగాని, నువ్వప్పుడే మొదలు పెట్టావు' అంటూ నవ్వేసి, తరవాత నోరు మూసుకుని కూర్చుంది. ఆమె చాలా హుషారుగా వుంది. గత వారం రోజులూ ఆమె ఎంత మధన పడిందో అర్ధమయింది అప్పలరాజుకి. దేశంలో వొంటరిగా వున్న తండ్రి గురించి ఆమె లోపల లోపల ఎంతగా ఆరాట పడుతోందో ఇప్పుడు తెలిసింది. మరి తన తలితండ్రులూ వృద్ధులే. అక్కడ వాళ్ళూ వొంటరిగానే వున్నారు. వాళ్ళని గురించి తనూ ఆలోచిస్తాడు కాని ఇంతటి ఆరాట పడడే? అదే ఆడవాళ్ళకి మగవాళ్ళకి తేడా అనుకున్నాడు. పదేళ్ళ క్రితమే అమెరికన్ సిటిజన్‌షిప్ తీసుకుని వాళ్ళని కూడా అమెరికా తెప్పించాలనుకున్నాడు. 'ఎందుకూ? అక్కడికి వచ్చి మీ పిల్లలకి బేబీ సిట్టింగ్ చేయడానికా? మా కోసం సిటిజన్‌షిప్ తీసుకుని ఏడవక్కరలేదు' అంటూ తండ్రి వ్రాశాడు. ఆయనెవరో మూర్తిగారుట, బెంగుళూరాయన ఆయన చెప్పాడుట వాళ్ళ అవసరాలకి తప్ప పిల్లలు మన మీద ప్రేమతో పిలవరని. దానికి తోడు ఆ నోట ఈ నోట విదేశాలలో మన వాళ్ళు తలితండ్రుల్ని, ముఖ్యంగా తల్లుల్ని ఎల్లా ఎక్సప్లాయిట్ చేస్తున్నారో వింటూ వుంటారు. అలాంటి కేసులొకటి రెండు వుండచ్చు. అంతా అలాంటివాళ్ళేనని ఎందు కనుకుంటారు? 'ఇక్కడ నీళ్ళు లేవు, పవర్ లేదు, గేస్ దొరకటం లేదు అంటూ చికాకులు పడుతూ అక్కడెందుకు? నిశ్చింతగా ఇక్కడ వుండవచ్చునని తనూ, శాంత

ఎన్ని చెప్పినా వాళ్ళు వినిపించుకోరు. తనకయితే చాలా కోపం వచ్చేది.

మెనూ కార్డు కేసి చూస్తో ఎక్కడో ఆలోచిస్తున్న భర్తని 'ఏమిటాలోచన? తొందరగా ఆర్డరివ్వండి' అంటూ గతం లోంచి వర్తమానానికి లాక్కొచ్చింది శాంత.

'ఏమార్డరివ్వము, నా బొంద? పెసరట్టు శని, ఆదివారాలు తప్ప లేదుట. మెనూ కార్డుని టేబుల్ పై పడేసి, లెండి పోదాం ఇంటికి' అన్నాడు.

'డేడీ' అన్నాడు ప్రశాంత్. ముగ్గురూ వాడి కేసి ఆశ్చర్యంగా చూశారు. వాడెప్పుడూ 'నాన్న' అ పిలుస్తాడు. డేడీ అని పిలవడంలో వాడు తన నిరశన చూపిస్తున్నాడని అర్ధం చేసుకున్నాడు అప్పలరాజు.

'ఓకే, ఓకే! మై బోయ్! నా మెనూ కూడా నువ్వే ఆర్డరిచ్చేయ్'అని కుర్చీ మీద రిలాక్సయి కూర్చున్నాడు. వాడంతకంటే తెలివయిన ఘటం. తన బాధ్యత కూడా తల్లికప్పగించేశాడు. వాడిని చూస్తూ తిరిగి గతంలోకి వెళ్ళిపోయాడు అప్పలరాజు.

చిన్నప్పటినుంచి తనూ, తండ్రీ ఎప్పుడూ వాదనలు వేసుకుంటూనే వుండేవారు. ముఖ్యంగా ఆ తరంవాళ్ళ చాదస్తాలు, ఆచారాలు తనకి అనాగరికంగా తోచి, ఆ విషయమై తండ్రితో తగువులాడుతూ వుండేవాడు.

'పోరా వెధవా, ఇప్పుడే ఇలా వున్నావు. రేపొద్దిన్న అన్నీ వుడిగి, నీ పంచ పడితే ఇంకేం చేస్తావో' అనేవాడు తండ్రి.

'ఏముంది? నువ్విప్పుడు నన్నెలా చూసుకుంచున్నావో, అప్పుడు నిన్నలా చూసుకుంటాను' అని తను నవ్వేవాడు. ఆయనంటే భయంకంటే భక్తి ఎక్కువగా వుండేది. తండ్రి తనకి చనువెక్కువ ఇచ్చాడు. ఆయనపైపైకి కసిరినా విసుగూ, చివాట్ల వెనక అనంతమైన ప్రేమ, అభిమానాల్ని చూసేవాడు. అయితే ఆయనకి కూడా తనని సరిగ్గానే అర్ధం చేసుకున్నాడనే గట్టి నమ్మకం తనకుంది. ఇప్పుడు చరిత్ర పునరావృత్తమవుతోంది.

'ఇంతకీ ఆ డీడీక్కుల రామారావు గారింకేమిటన్నారు?' అనడిగాడు దోశ నములుతూ.

'మరీ ఆయన్నంత చులకనగా తీసేయకండి. ఆయన చాలా పెద్దవాడు. ఐ.ఏ.యస్. ఆఫీసరు. ఢిల్లీలో సెంట్రల్ గవర్నమెంటులో శక్రటరీగా చేసి రిటయిరయారు.' అంది శాంత.

'అయితే ఇక్కడాయనకి కష్టమేనే! అక్కడ రాచకార్యాలూ, కోడి తోకలూ – అవే కాక్ టేయిల్స్ వగయిరా వగయిరాలతో చాలా బిజీ లైఫ్ లీడ్ చేసి వుండాలే? మరి ఇక్కడిలా అజ్ఞాతవాసంలో ఎలా వుండగలుగుతున్నారు?'

'వానప్రస్థంట.'

'మధ్యలో ఇంద్రప్రస్థంలాగ, ఈ వానప్రస్థం ఏమిటి?'

'అదే వెనకటి రోజుల్లో వయస్సొచ్చాక, గృహస్థాశ్రమం విడిచి వాన ప్రస్థాశ్రమం స్వీకరించేవారు కదా. ఆ రోజుల్లో మేము అడవికి వెళ్ళేవారు. ఈ రోజుల్లో అమెరికాకి వచ్చామని నవ్వాడాయన.'

'భలే తమాషా మనిషేనే, అమెరికాని పట్టుకుని అమాంతం అడివి అనేశాడు!' అంటూ నవ్వాడు అప్పలరాజు.

ఆయనింకా చాలా చెప్పాడు. ఉద్యోగం చేసే రోజుల్లో తీరిక లేక చదవవలసిన పుస్తకాల బేక్ లాగ్ పెరిగి పోయిందిట. ఇప్పుడదన్నీ తీరిగ్గా చదువుకుంటూ నిష్పూచీగా జీవితం గడుపుతున్నానని చెప్పాడు. ఇంకో మాటన్నాడు.

'ఏముందీ, ఎక్కడికయినా వెళ్ళేటప్పుడు, పిల్లల్ని వొక చంకన, మా ఇద్దర్ని ఇంకొక చంకనా వేసుకు కారెక్కుతారు మా కొడుకూ కోడలూనూ. వాళ్ళెక్కడికి తీసుకెళ్ళితే అక్కడికి వాళ్ళతో తిరుగుతుంటాం' అన్నాడాయన. అది లైట్ హార్టెడ్‌గా అన్నాడో, మరి బాధతో అన్నాడో శాంతకి అర్ధం కాలేదు. అయితే ఆయన మాటలకి కోడలు పకపక నవ్వేసింది. ఆయన తమాషాగానే అని వుంటాడని వూహించుకుంది శాంత. తను అక్కడ వుండగానే ఆయన కోడలిని అడిగాడు.

'ఏమమ్మా, వచ్చే శనివారం ఇస్లిన్‌లో ఏదో ఇండియన్ ప్రోగ్రాం వుందనుకుంటా, మనం వెడుతున్నామా?' వెడుతున్నామా అనే అడిగాడు కాని వెడదామా అని అడగలేదు. శాంత గమనించింది. అయినా కోడలు తికమక పడింది. శనివారం నాడు భర్త ఆఫీసు వాళ్ళంతా పిక్‌నిక్ వెడుతున్నారు. భర్త వెళ్ళి తీరాలి. అయితే బాస్‌ల భార్యలు కూడా వస్తున్నారు. తను వెళ్ళకపోతే బాగుండదు. కాని అత్త మామల్ని వదిలేసి వెళ్ళడం తన కిష్టం లేదు. ఇప్పుడు మామగారు ఇలా అడిగారు. మంచి ఇరకాటంలో పడింది. పైగా కొంచెం గిల్టీగా ఫీలయింది. నెమ్మదిగా చెప్పింది అసలు విషయం. తాను వెళ్ళక పోతే తప్పకుండా ఆ ప్రోగ్రాంకి తీసుకెడతానంది.

'ఛ, ఛ, మా కోసం నువ్వు మానుకోవడమేమిటి? అక్కడ అందరూ తప్ప పట్టుకుంటారు. నువ్వు వెళ్ళి తీరవలసిందే. మేము ఇది కాకపోతే ఇంకోనాడు వెళ్ళచ్చు. తరచు ఏవో వుంటూనే వుంటాయి కదా?' అన్నాడాయన. మామా కోడళ్ళు ఒకరికోసం మరొకరు సర్దుకోవాలని తాపత్రయ పడుతున్నారు.

'పోనీ–' అని మొదలు పెట్టి ఆగిపోయింది శాంత. పోనీ, నేను తీసుకుని వెడతానని చెప్పబోయింది. ఇంతలో శనివారం రాత్రి బేస్కెట్ బాల్ ఫైనల్స్ టి.వి.లో వస్తుంది. భర్త, స్నేహితులు, వాళ్ళ భార్యలూ అయిదారుగురు జంటలు తమ ఇంటికి వస్తున్నారు. వాళ్ళు శాంత చేతి వంట కోసం కాచుకుని కూచున్నారు. ఆమె 'పోనీ–' అని ప్రారంభించి ఆగిపోవడం ఆయన గమనించాడు. దానికి కారణంకూడా ఆయన గమనించక పోలేదు.

'ఈ రోజుల్లో అందరికీ ఏవో వుంటూనే వుంటాయి. మనం వర్రీ కాకూడదు' అని చెప్పి, శాంత లేచి వచ్చేస్తున్నప్పుడు నవ్వుతో అన్నాడు.

'ప్రేమ వుంది చూశావూ, అదొకక్కప్పుడు చాలా భయానకంగా వుంటుంది.'**********

తెలుగు కళాసమితి, న్యూజెర్సీ కార్టూన్ల పోటీలో బహుమతి పొందిన కార్టూన్!

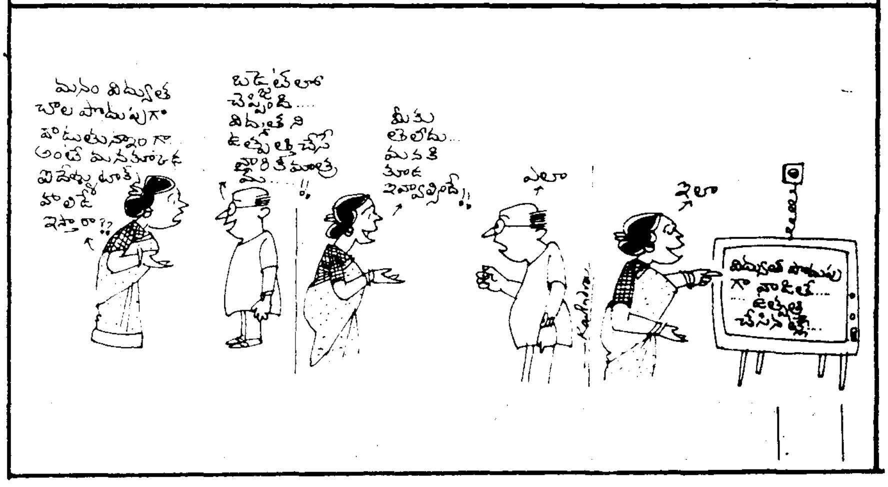

భావవీచిక *17*

విప్లవగీతం

ప్రస్తుతకాలం విప్లవచిహ్నం ఎరుపు –
కవన పితామహుని గుండెలు మండినా,
కార్మికసంఘాలు కలసికట్టుగీతాలు పాడినా,
మునుముందు ఆకళ్ళ నిండేది ఎరుపు
ఆపైన వర్షించేవి రుధిరధారలు
ఏ కవిత వ్రాసినా – ఏ కతలు చదివినా
ఏముంది మనకు గర్వకారణం.....?
ప్రగతి సాగేది విప్లవశిఖరాల వైపు
జనత నడిచేది మండేటి సూరీడివైపు

—ధనికొండ వెంకటేశ్వరి

Hyderabad, AP